

LA COLUMNA DE FOC - LA COLUMNA DE FOC - LA COLUMNA DE FOC

EL PRESIDENT ALBERTI I LA PREMSA DE MALLORCA A TVE

M'havia proposat dedicar la meua col·laboració d'aquesta setmana a "La Columna de Foc" a fer una crida per l'entusiasme en la tasca de l'ensenyament. Malgrat la negror del panorama educatiu actual a Espanya, les nostres especialíssimes circumstàncies justifiquen un cert optimisme. El "decret de bilingüisme" inaugurarà una nova etapa en la història de l'educació a les Illes, que pot promoure un intent il·lusionat d'iniciar una col·laboració activa i entusiasta entre l'Administració —estatal i autonòmica—, els ensenyants, els estudiants i els pares de família. D'altra banda, una de les constatacions més clares de la taula rodona celebrada fa pocs dies a la Graduada "Gabriel Alzamora" va ser precisament la necessitat i la possibilitat d'aquesta acció conjunta. I la trista circumstància de la mort de D. a Catalina Vives ens impulsa a retre-li, a ella i als altres mestres de la seva generació que compartiren amb ella una època de feina il·lusionada (com ho recorda En Tomeu Suau en un dels seus "Punto de vista") l'homenatge millor que podem oferir-los: el compromís de seguir les seves passes i treballar, amb la mateixa il·lusió d'ells, en la mateixa tasca.

Però acab de veure, en el programa català de televisió espanyola, l'especial informatiu "Régim preautonòmic de les Illes, un any", que a més d'unes imatges retrospectives dels moments més importants de la nostra institució preautonòmica, ens ha ofert una roda de premsa del President Alberti amb els directores de tots els diaris de les Illes (excepte el del diari d'Eivissa, que no hi pogué acudir); i aquest programa, interessantíssim per molts de conceptes, m'impulsa a fer-ne un comentari, abans que perdi actualitat.

Vagi per davant el meu aplaudiment al President. No puc dir, naturalment, que totes les seves respostes m'hagin deixat plenament satisfeta; però

sí que és ver que no n'hi ha cap que m'hagi desagradat del tot. Una vegada més, el Sr. Alberti ha demostrat una felicitat mescla de pragmatisme i de reconeixement de la realitat sense concessions fàcils a "la galeria". Els periodistes han tocat una pila de punts molt delicats, i sovint les preguntes eren fetes en una forma que exigia puntualitzacions prèvies, per "llevar ferro" a la resposta; i el President, sense determinar-se a puntualitzar, ha sabut sortir del pas amb elegància. Però a mi m'interessa comentar una sèrie d'aspectes —de forma i de fons— d'aquest informatiu, que en sí mateix serveix per clarificar certs problemes.

I.— LA LLENGUA DEL PRESIDENT

Probablement sense proposar-s'ho, el Sr. Alberti ha donat una mostra esplèndida de la normalització lingüística que hem d'intentar aconseguir. En primer lloc, pel sol fet d'usar la nostra llengua fins i tot per contestar a les preguntes que li eren fetes en castellà. Acostumats com estam a veure com els entrevistadors de la TVE catalana, dins el programa català, s'adreocen en castellà a interlocutors que no parlen la nostra llengua però l'entenen perfectament, aquesta actitud normal del President (normal en un país no diglòsic, però excepcional encara en el nostre), és un motiu de satisfacció.

D'altra banda, ha donat una lliçó pràctica de registres lingüístics: En la seva intervenció primera, fent un resum de l'activitat del Consell durant aquest any, ha usat un "registre formal" de llenguatge: article formal "el, la", "nosaltres", "llengua", etc. (deix de banda, naturalment, un parell de castellanismes flagrants, com "algo", "si-qui", "pues", sens dubte involuntaris, i en els quals tots solem caure, amb més o menys freqüència). En canvi, responem a les preguntes dels

periodistes que li eren fetes en registre familiar, ha respost en el mateix registre: article "salat", "noltros", "llengo", etc.

De la mateixa manera, contestant a una pregunta sobre el fals dilema "català/mallorquí", ha contestat ben encertadament que allò que la gent de Mallorca vol és seguir "conversant" com fins ara, i que això ho tindrà. No sé si ho ha fet aposta, però usant el terme "conversar" s'ha referit al registre familiar, que sempre es fa en la modalitat local, i que per tant és i seguirà essent "mallorquí" o "menorquí" (o més concretament, "felanitxer" o "ciudadellenc").

Té tota la raó el President: allò que de veres vol expressar el poble mallorquí quan diu (o li fan dir) "català no", és que vol seguir conversant com fins ara. Tasca dels mestres i del Consell és fer entendre que això està assegurat amb el decret de bilingüisme (i també hi estarà el fet d'aprendre a llegir i escriure allò que diu quan conversa), i que a més a més s'assegurará el coneixement del registre formal de llengua, que permet llegir la producció literària en la nostra llengua, de qualsevol lloc i de qualsevol època: un registre formal que no es correspon amb la "conversa" de ningú, però que és patrimoni de tots els parlants d'una mateixa llengua, i el seu coneixement és confiat a l'escola.

Estic segura que tots els qui han sentit avui dimecres el Sr. Alberti estan d'acord que ha parlat en "mallorquí", tant en la primera part (registre formal) com en les respostes (registre familiar). Doncs això és el que l'ensenyament permetrà fer a qualsevol mallorquí, i tots hi sortirem guanyant.

II.— ELS PAISOS CATALANS

Tal com s'ha fet la pregunta (demanant concretament "si estava d'acord amb En Tarradellas" sobre la qüestió, i amb al·lusions "als qui parlen de Països Catalans"), resultava difícil de contestar. I resulta que bona part d'allò que ha dit el President ho firmarem molts (si no tots) dels qui "parlam de Països Catalans". En definitiva, ha reconegut una llengua comuna, una cultura pròpia i uns lligams històrics. Ha dit que avui una entitat política "Països Catalans" és inviable, i que el País Balear s'ha d'organitzar com una entitat

pròpia, sense dependència de ningú (de ningú que no sigui Madrid, s'entén: la dependència del centralisme espanyol no ens l'espolsarem amb l'autonomia, encara que és d'esperar que resulti molt més suportable que fins ara).

Doncs bé, tot això ho reconeixem tots els "catalanistes" que no somiam truites, des de l'Honorable Tarradellas fins a membres de la UCD com Carles Sentís i Anton Canyelles, passant per Jordi Pujol i Joan Reventós, a Catalunya; des de Josep Lluís Albinys fins a Francesc Burguera a València, i des d'En Victori Planells al President Alberti, passant per Fèlix Pons i companyia, a Mallorca (i faig aposta de citar només representants de partits polítics, i d'evitar noms de gent que defensa fites polítiques més avançades, encara que supos que com a realitat actual també ho reconeixen).

Tal com vaig dir fa pocs dies a una periodista que reproduí la meua frase poc acadèmica, "els Països Catalans políticament és un bullit, però lingüísticament és una realitat inqüestionable". Per això no comprenc que molts de partits i molta de gent que té una visió clara del tema, no "s'atrevesqui" a parlar de Països Catalans: si només en parlen els qui adopten postures radicals, el tema queda deformat davant el poble; i com que els Països catalans existeixen, i això forçaament acabarà essent reconegut per tothom, no sé per què els autonomistes han de renunciar a usar un concepte que és ben seu, i que correspon a la seva manera de pensar.

D'altra banda, si reconeixem els Països Catalans i reclamem el nostre dret a participar en peu d'igualtat amb els altres en el camp cultural (no en pla de dependència, sinó en pla de poble diferent que és afectat per un problema i reclama el seu dret a participar-hi) podem salvaguardar, dins el procés de normalització de la nostra llengua, totes aquelles particularitats insulars que mereixen esser apreses per tots els parlants de la llengua catalana, com a registre formal d'ús públic —ràdio i televisió barcelonines incloses.

Volia comentar altres aspectes de la roda de premsa televisada, però tenc por d'abusar de la paciència dels lectors. Ho deixarem per un altre dia.

AINA MOLL

TEXTOS

CAP A LA UNITAT

Reproduïm l'article editorial aparegut a LA VEU DE MALLORCA (any I, n.º 2) dia 11 de gener de 1917. Al cap de seixanta-dos anys, aquest text conserva una actualitat i una vigència que sorprendran al lector.

De cada dia s'estén més la idea que, en foraster, Mallorca no serà res mai, ni prospera si no desvetlla les forces pròpies i els estímul interns. Aquesta veritat innegable, que s'imposa ella mateixa a tots els cervells, ha vingut a confessar-la plenament, sense els subterfugis a què ens tenc acostumats els periòdics d'ací, el diari matiner "La Almudaina", en el qual, mercès sens dubte a l'imperatiu de la realitat, reviu ara el criteri que li marcarem temps enrera les plomes prestigioses d'En Miquel S. Oliver i En Joan Torrandell.

La festa a llaor i enaltiment de la Llengua Catalana celebrada a Inca és una mostra evidentíssima d'aquest desvetllament de Mallorca que desitjaríem pogués concretar-se ben prest en una acció més activa i pràctica que l'actual, merament literària i de patriotisme pur. D'altra banda, el transcendental acte de germanor que es celebrà dissabte passat a Barcelona en el Palau de la Música Catalana, demostra que els pobles de parla catalana comencen a ser conscients de llur unitat espiritual i de la necessitat conseqüent de reconstruir, com més prest millor, però sempre amb la preparació necessària la nostra personalitat política, cosa que, si tots nosaltres volguéssim, es podria ben fer, sense recórrer a situacions extremes i violentes.

L'èxit obtingut a Barcelona p'En Joan Estelrich —i no deim això per a minvar els mèrits d'aquest amic nostre— és una de tantes evidències de l'estimació que la Catalunya estricta professa als mallorquins, estimació que no pot atribuir-se a l'egoisme, perquè és ben vist que Barcelona anirà envant sense els mallorquins, mentre que és ben probable que nosaltres no ens haguéssim mogut del nostre seial de calma beatífica sense l'estímul exemple de la Metròpoli.

Per lo que diu la premsa i pels retalls d'articles que, constituint una secció de "La Veu de Mallorca", anirem donant a conèixer, es podran convèncer els nostres lectors que avui l'esperit autonomista, a més de a Basconia, s'aixeca també a València, a Andalusia, a Galícia, a Astúries i a la Castella Vella, i que tots aqueixos moviments obeeixen, com ho confessen llurs mateixos impulsors, a l'acció encoratjadora i exemplar de la Catalunya estricta. Si l'Espanya aconseguís salvar-se constituint a la fi el desitjat federalisme ibèric, no hi ha dubte que deuria sa redemció als patriotes catalans.

En tots els ordres, Barcelona —la Barcelona intel·lectual i treballadora— ens dona la fórmula pràctica d'estimació a les coses que són demostracions de l'essència única de la comuna ànima nostra. Els interessos materials, la pedagogia, la música i els balls populars, el teatre i la ciència —en un mot, tots els productes o necessitats de la personalitat nacional— han trobat, mercès a l'impuls del sentiment d'autonomia, una exposició, o una "mise en valeur", o una ajuda i propaganda que, altrament, no tindrien.

Així volem ser nosaltres: volem que sien respectades o exalçades totes les produccions del nostre esperit col·lectiu, com a manera, la més efectiva, de dignificar-nos davant tothom.

Els qui no ens secundaran en la tasca que havem empresa, són enemics de l'espiritualitat nostra —espiritualitat ben definida i renascuda pels nostres pensadors més equilibrats d'ençà d'En Marjan Aguiló fins En Joan Alcover. I serà endebedades que els enemics es posin la careta d'un amor, que no senten, a l'illa nostra. Serà endebedades perquè ja els coneixem a bastament. Són aquests que tenen la barra de dir-se mallorquinistes i fan parlar en castellà als seus fills innocents i no saben escriure tres mots en la llengua nostra.

DISTRIBUCION: CASASNOVAS & ROCA, S.A. Proctores, 7 — Tel. 21 35 33 — 22 19 26

CLEARON

INSTALACIONES DE SEGURIDAD

INSECSA

CERRADURAS DE SEGURIDAD — PUERTAS BLINDADAS — SISTEMAS DE ALARMA — CAJAS FUERTES — ANTI-ROBO AUTOMOVILES — CAJAS ANTI-ATRACO
General Riera, 26 — Tel. 256918 — Palma de Mallorca

COSME ADROVER B.

FOTOS CARNET,

DOCUMENTO NAC. IDENTIDAD, PASAPORTES, ETC.

TOUS Y MAROTO, 10 (EDIFICIO VERI)